

Onderzoek ontwikkeling motivatie begaafde leerlingen in speciale onderwijsvoorzieningen

Day a Week School

Lisette Hornstra,

Afdeling Educatie
t.e.hornstra@uu.nl

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Universiteit Utrecht

Achtergrond onderzoek

- Afgenomen jaren toegenomen aandacht in media voor talentvolle leerlingen
- Internationale PISA onderzoeken: Nederlandse ‘topleerlingen’ doen het relatief slecht
- Meer initiatieven voor begaafde leerlingen
 - Binnen reguliere scholen
 - Deeltijd
 - Voltijd
- Meer onderzoek (2013)

Onderzoeksproject

- *Developmental trajectories to excellence*
- Doel is nagaan welke (combinatie van) schoolfactoren, klasfactoren en individuele factoren eraan bijdragen dat sommige begaafde leerlingen zich zeer gunstig ontwikkelen en andere minder
- Focus op motivatie, emoties, welbevinden en inzet
- Eén van de deelvragen betreft schooltype
 - Volledig regulier onderwijs
 - Volledig begaafdenonderwijs (bv. Leonardoklassen)
 - Deeltijd begaafdenonderwijs (bv. DWS)
- Combinatie grootschalig landelijk onderzoek, onderzoek naar schooltype, kleinschalig onderzoek interviews en observaties

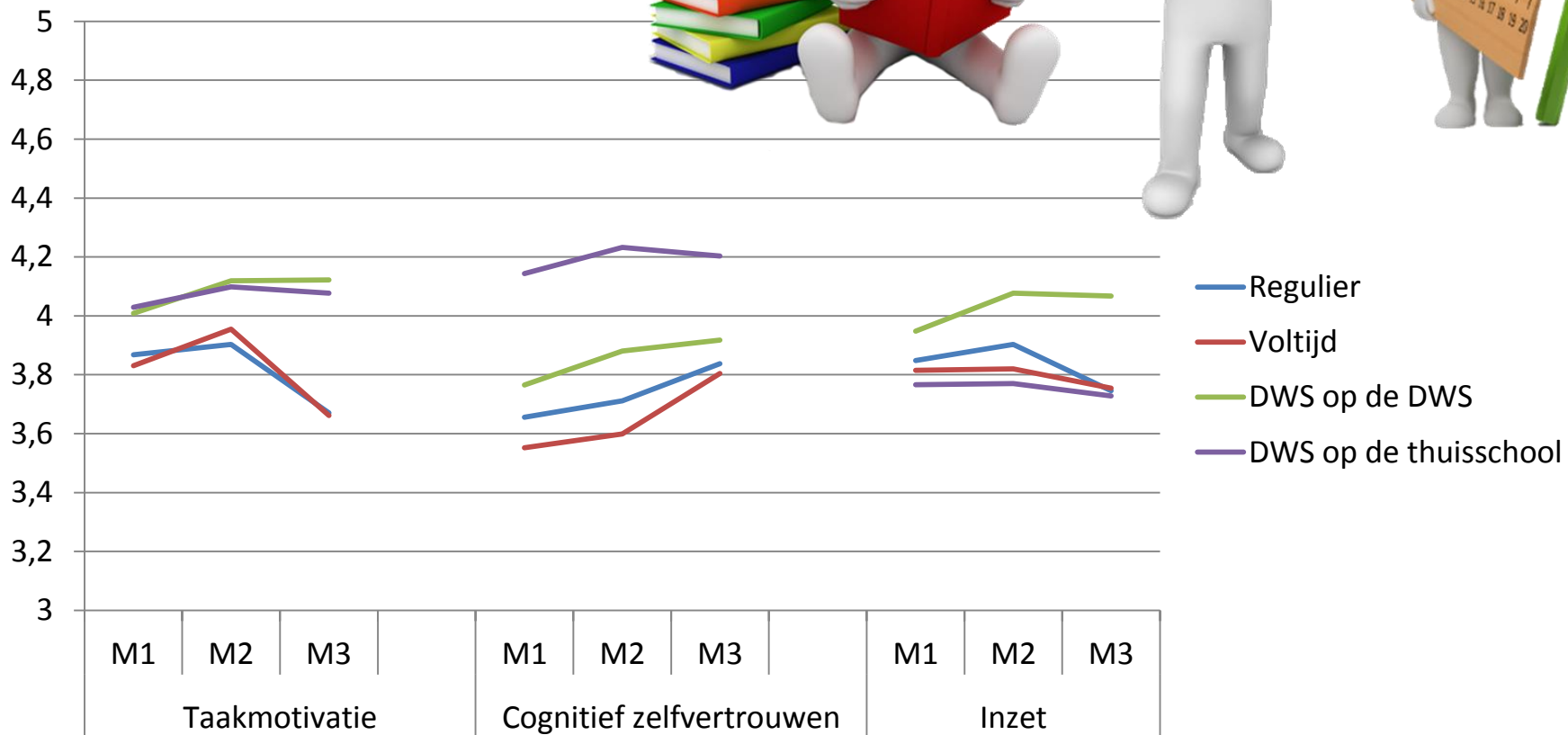

Opzet deelonderzoek

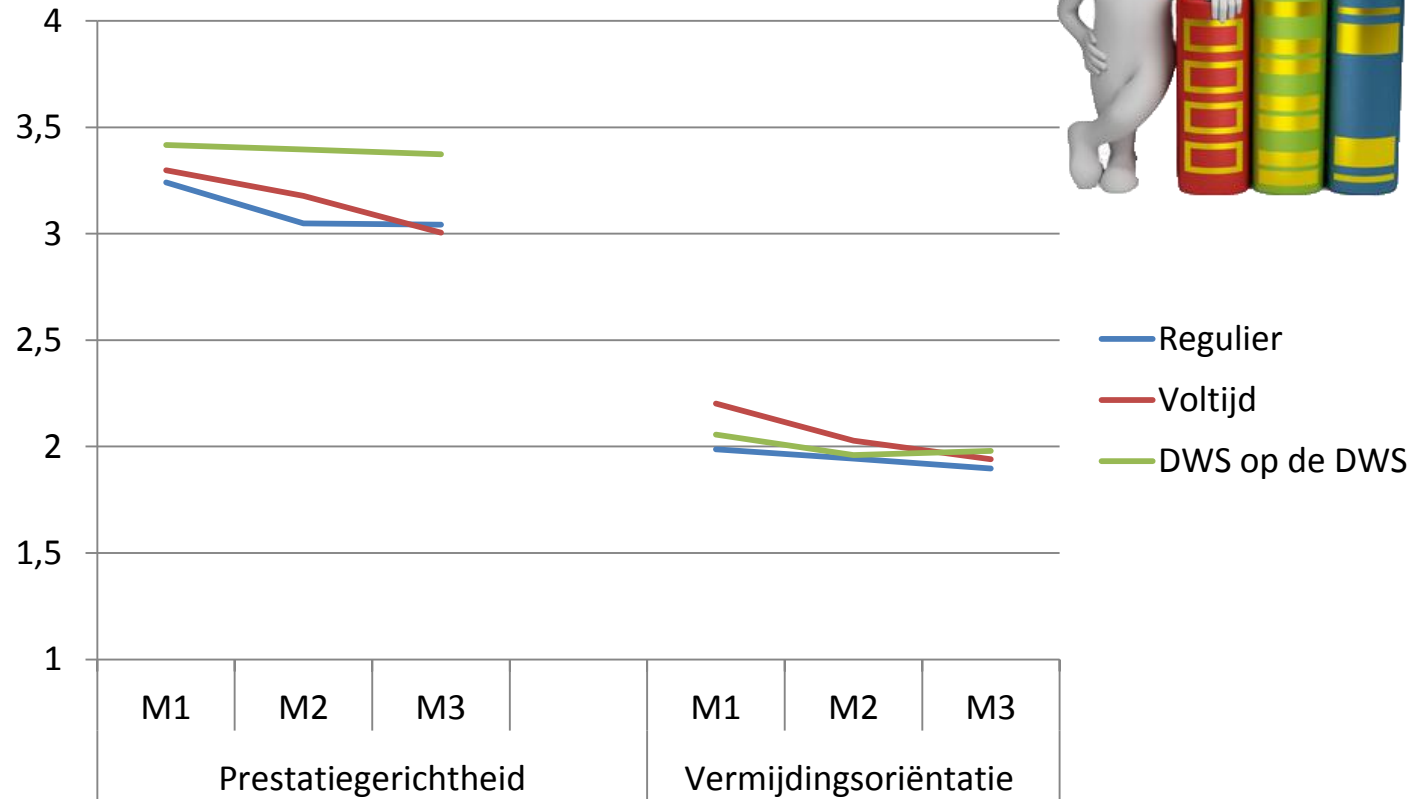
- Totaal bijna 1000 leerlingen
- Vorig jaar drie metingen met vragenlijsten
- Cognitieve capaciteitentest bij de start van het onderzoek
- Selectie (“matching”) van **vergelijkbare** groepen begaafde leerlingen
 - Begaafd: Volledig regulier onderwijs (189)
 - Begaafd: Volledig begaafdenonderwijs (218)
 - Begaafd: Deeltijd begaafdenonderwijs (245) (DWS: 185)
 - Uitkomsten op reguliere school
 - Uitkomsten op deeltijdvoorziening

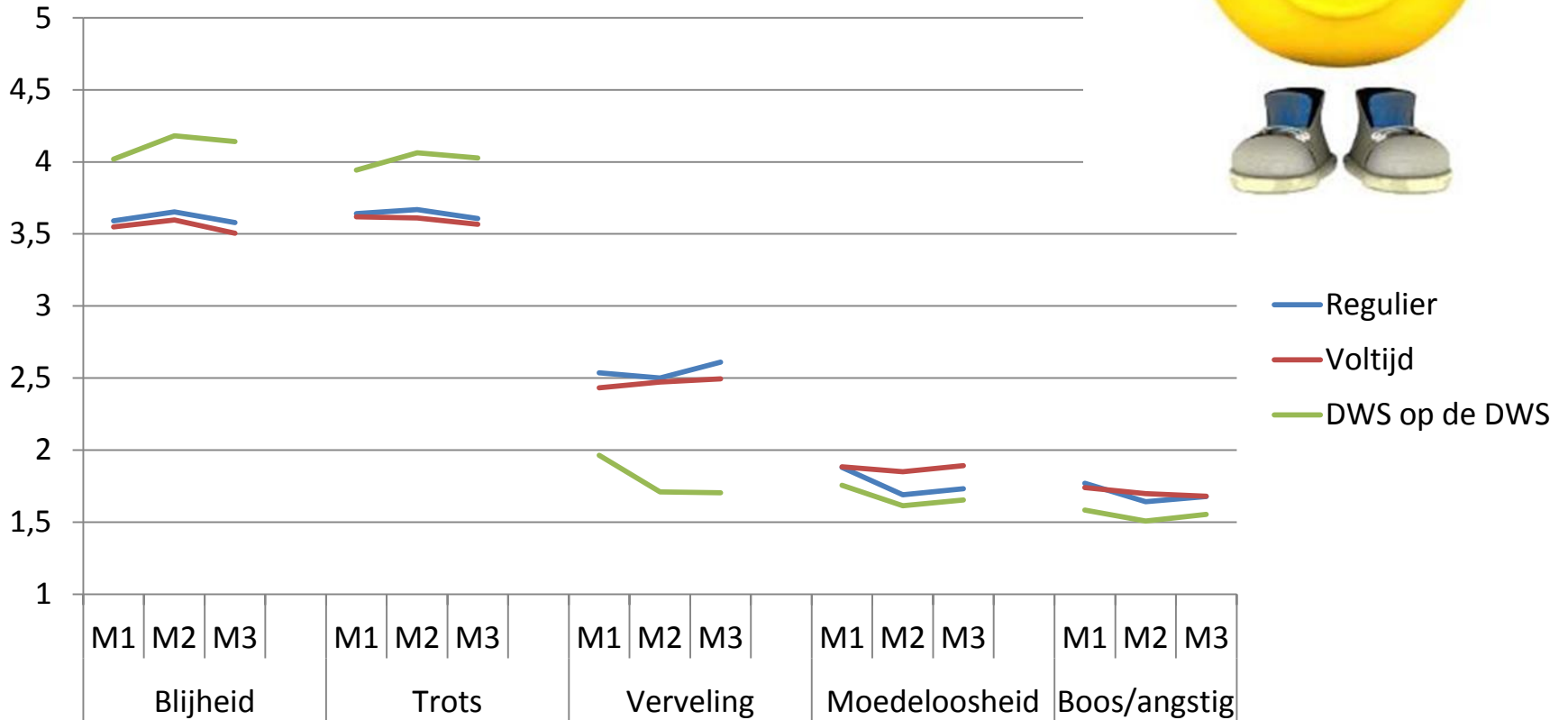
Motivatie

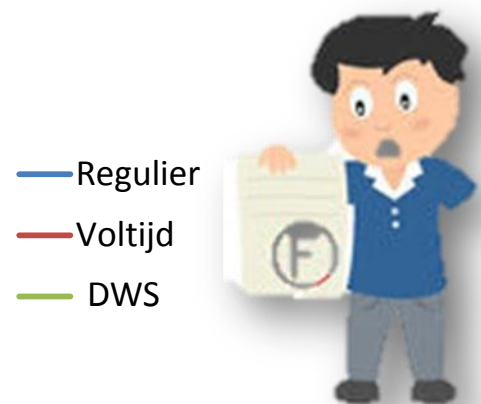
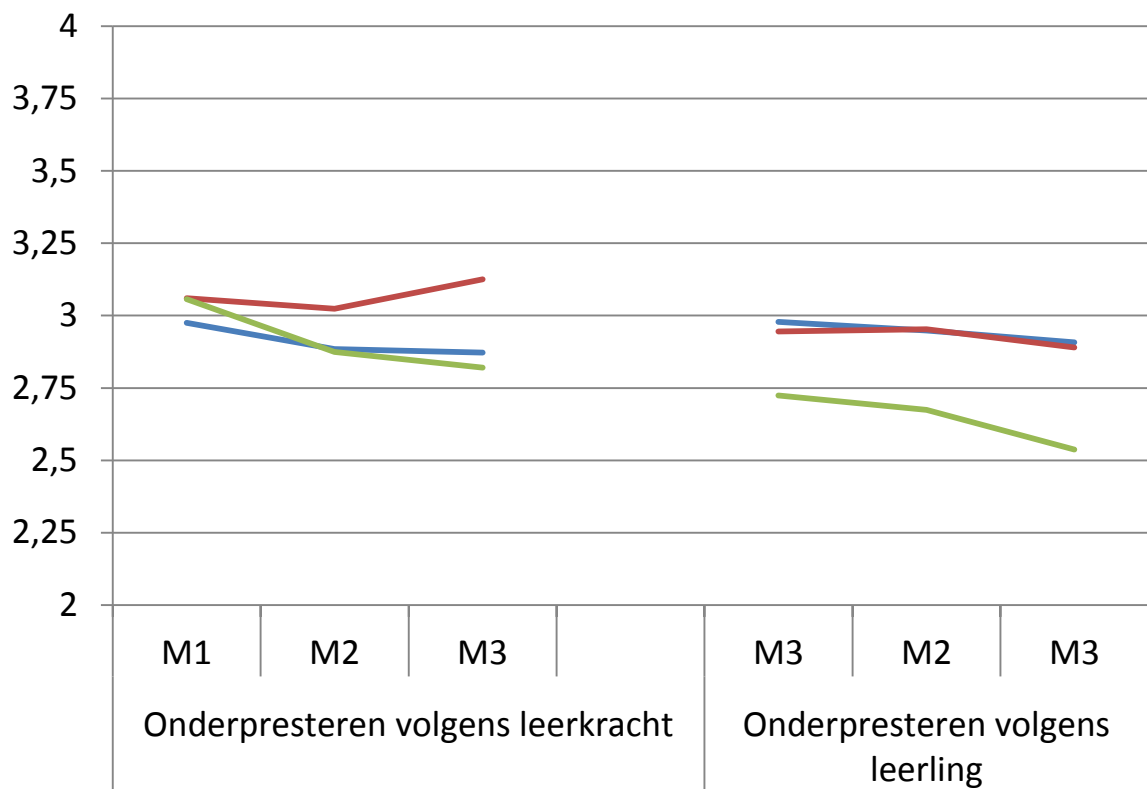
Gerichtheid op cijfers

Emotioneel welbevinden

Onderpresteren

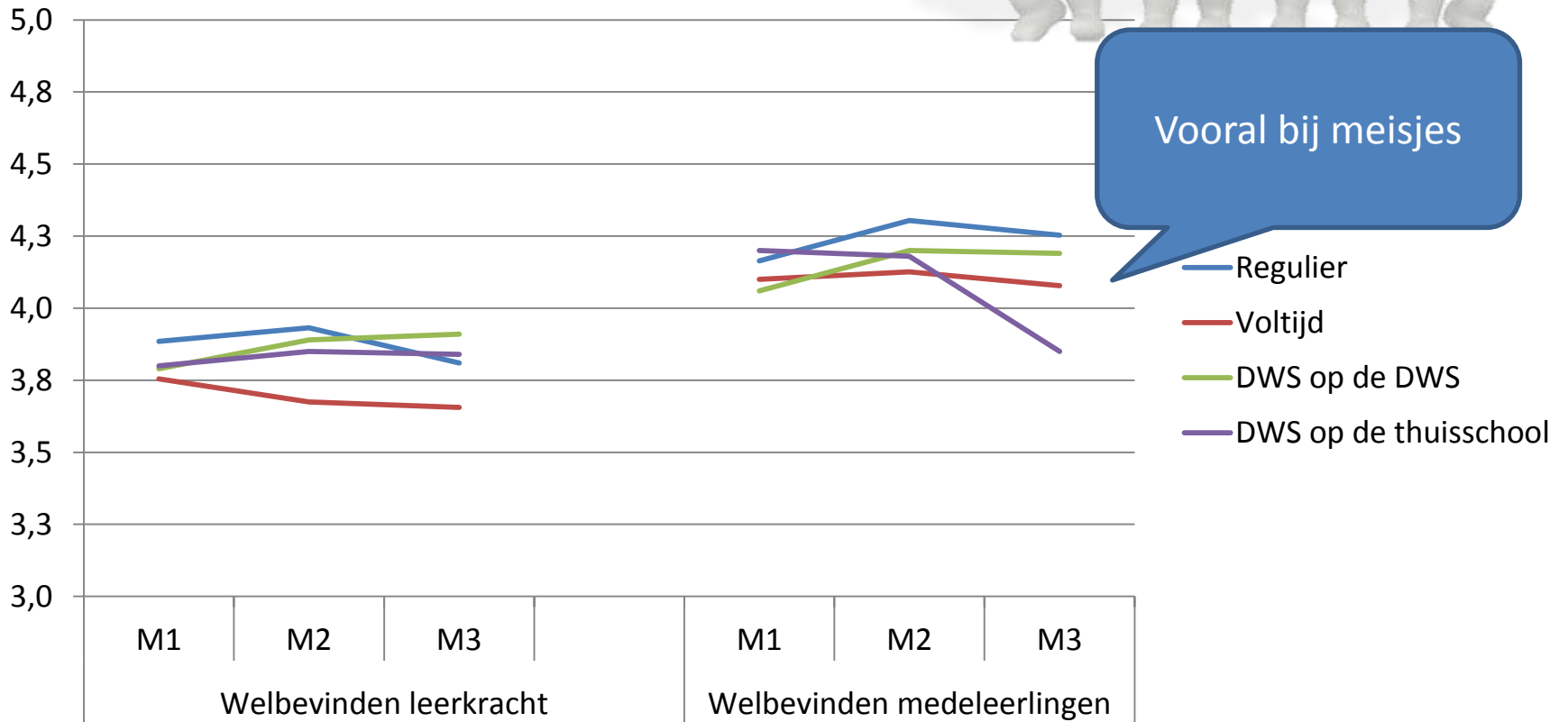

Motivatie, welbevinden en onderpresteren

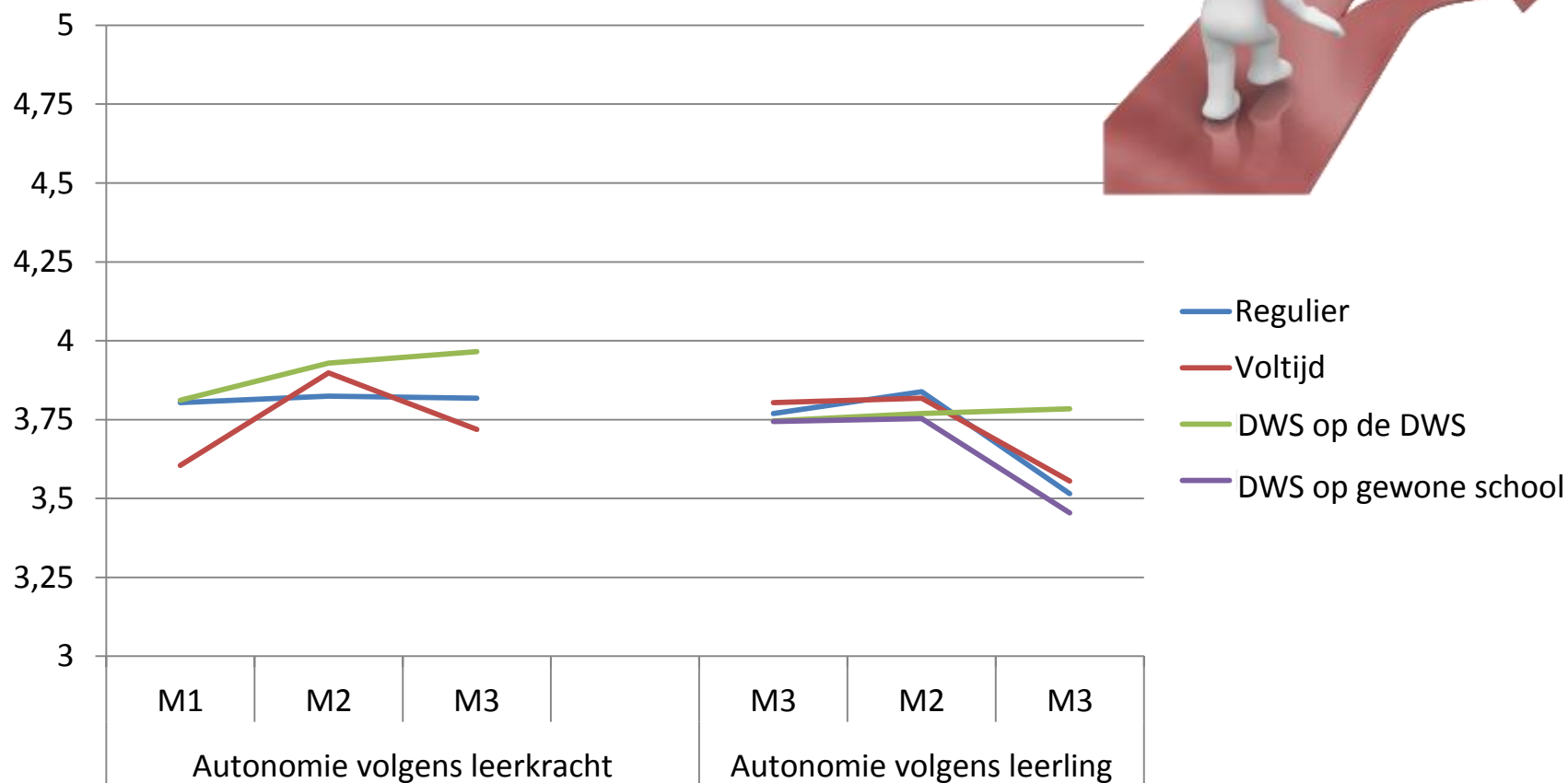
- Weinig verschillen voltijd begaafdenonderwijs en regulier
- DWS bij aanvang gunstiger en gedurende het schooljaar een gunstiger ontwikkeling
- Leeromgeving >>>
 - Sociale relaties
 - Wijze van lesgeven: autonomie

Sociale relaties

Autonomie

Conclusies voltijdonderwijs

- Voltijd begaafdenonderwijs leidt niet per definitie tot een gunstiger ontwikkeling in niet-cognitieve uitkomsten
- Echter, interviews en quotes leerlingen laten andere uitkomsten zien:

“Als ik iets simpel vind, is dat zo simpel dat het niet meer simpel is. Dan word ik een beetje boos en haal ik lage cijfers. Dit gebeurde alleen op mijn oude school.”

“Omdat ik op mijn oude school altijd buikpijn had omdat het te makkelijk was en door die buikpijn kon ik niet goed werken, en daarom zit ik nu ook op deze school en heb ik geen buikpijn meer.”

Conclusies deeltijdonderwijs

- Deeltijd begaafdenonderwijs draagt bij aan gunstiger uitkomsten bij begaafde leerlingen in de deeltijdvoorziening
- Er lijkt echter een keerzijde, de inzet op de gewone school gaat bij veel leerlingen omlaag
 - Statusverhogend
 - ‘Fixed mindset’ in plaats van ‘growth mindset’
 - Verandert referentiekader van leerlingen

“Omdat ik op mijn thuishchool heel slim ben hoef ik daar soms mijn best niet voor te doen.”

“Omdat ik op mijn thuishchool al best veel weet presteer ik soms minder goed dan ik kan.”

“Ik snap alles al dus ik doe er minder mijn best voor”

“Het schoolwerk op mijn thuishchool is behoorlijk saai: we moeten elke dag hetzelfde doen, vooral bij rekenen.”

“Ik verveelde me heel erg en wou van school af en deed alsof ik buikpijn had en dan niet meer naar school hoefde. Maar dat is eigenlijk opgehouden toen ik naar de DWS ging.”

Vervolg / aanbevelingen

- Betere afstemming tussen deeltijdonderwijs en thuishschool
- Meer uitdaging bieden op thuishschool
- Motiveren van begaafde leerlingen gaat veel verder dan alleen bieden van de juiste leerstof, voltijdonderwijs of het bieden van een plusklas
 - Autonomie
 - Binding
 - Competentie d.m.v. structuur
- Vervolg van het onderzoek
 - Interviews en observaties
 - Achtergrondfactoren leerlingen in relatie tot onderwijsomgeving
 - Inzoomen op onderwijsomgeving

Vragen?

Reacties?

Universiteit Utrecht

T.E.Hornstra@uva.nl

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM